

ZARÁBANIE PEŇAZÍ

Hodina 1

Ozrejenie témy

ÚVOD

Pre študentov je dôležité, aby vedeli, odkiaľ plynú príjmy a kam smerujú výdavky. Dôraz kladieme na pochopenie bohatstva a peňazí. Kto je naozaj bohatý človek? Musí mať bohatý človek veľa peňazí? Cieľom je, aby žiaci premýšľali, prečo sú niektoré povolania platené viac ako iné a ktoré faktory to ovplyvňujú. Veľakrát to je vyššie vzdelanie, odbornosť, náročnosť či nebezpečnosť. Nemusí to však platiť vždy. Diskusia so žiakmi na túto tému určite prinesie zaujímavé názory a nové poznatky. Žiaci by tiež mali vedieť rozlíšiť medzi aktívnym a pasívnym príjmom. Pochopenie toho, čo sú aktíva a čo pasíva, je najdôležitejšou lekciou aktivít, keďže je kľúčová pre úspešnú finančnú budúcnosť. V živote by sme mali hromadiť aktíva a vyhýbať sa pasívam. Hoci sa to bez pasív úplne nedá, je dobré ich mať čo najmenej.

POJMY

Práca (v ekonómii) – je definovaná ako cielavedomá ľudská činnosť, zameraná na tvorbu statkov a služieb, ktoré uspokojujú ľudské potreby.

Práca - môže byť:

- duševná / fyzická
- platená / neplatená
- závislá / samostatná
- dobrovoľná / nútená

Príjem - peniaze (alebo iná ekvivalentná hodnota), ktoré človek alebo firma dostane, zvyčajne za prácu, vyprodukovaný tovar, dodanú službu alebo zapožičaný kapitál.

Pojem príjem a mzda je často zamieňaný. Príjem môže jednotlivec získavať aj iným spôsobom ako len získavaním mzdy. Príjem môžeme rozdeliť na aktívny a pasívny.

ROZDIEL MEDZI HRUBOU MZDOU A ČISTOU MZDOU

Hrubá mzda - mzda pred zdanením a odpočítaním povinných odvodov do Sociálnej a zdravotnej poisťovne. Hrubá mzda je obvykle vyššia ako čistá mzda.

Čistá mzda - mzda, ktorú zamestnávateľ pošle zamestnancovi na účet alebo vyplatí v hotovosti.

INÉ FORMY PRÍJMU A MZDY

Fyzická osoba môže dosahovať:

- **Aktívne príjmy** – zjednodušene by sme mohli povedať, že aktívne príjmy sú príjmy, pre ktorých dosiahnutie musí niečo fyzická osoba urobiť alebo vykonať.
  - príjmy zo závislej činnosti, t.j. zo zamestnania
  - príjmy z podnikania
- **Pasívne príjmy** – zjednodušene možno povedať, že pasívne príjmy spravidla plynú fyzickej osobe za zapožičanie kapitálu a teda bez toho, aby pre dosiahnutie príjmu musela niečo pravidelne robiť (resp. urobila to už v minulosti)
  - príjmy z prenájmu nehnuteľností
  - príjmy z umeleckých diel (hudba, filmy) - tantiémy
  - príjmy z investovania
  - podiely na zisku firmy – dividendy

AKTÍVA A PASÍVA

Pasívum slúži na získanie zdrojov (peňazí) na financovanie kúpy aktíva. Ako príklad pasíva môžeme uviesť hypotéku. Cez hypotéku (pasívum) získame zdroje na zakúpenie aktíva (domu). Pasívum tak v čase generuje dodatočné náklady, ktoré je nutné z príjmu financovať. Znižovaním výšky pasív sa teda môžu znižovať aj náklady, čo sa priamo premieťa do finančnej situácie jednotlivca, rodiny alebo firmy. Robert Kiyosaki však ako pasíva uvádza čokoľvek, čo nám generuje výdavky v akejkoľvek podobe. Ak máme dom, v ktorom žijeme, automaticky je to vnímané ako pasívum, pretože musíme platiť energie a opravy.

Aktívum je čokoľvek, čo vlastníme a dokáže vytvárať príjem. Auto taxikára, ktorý využíva svoje vozidlo pri práci, aby si ním zarobil, je aktívum. Nebyť auta, nemohol by pracovať, čím by stratil príjem. Aktívom tiež môže byť aj byt, hoci zaťažený hypotékou. Ak ho prenajmeme za nájom, ktorý je schopný vykryť celkové náklady a vyniesť zisk, stane sa z neho ziskové aktívum. O aktíva je nutné sa starať tak, aby nestrácali na hodnote (údržba) a boli schopné generovať príjem (alebo úsporu nákladov).

UŽITOČNÉ ODKAZY

https://europa.eu/taxedu/taxlandia_sk#
<http://www.cashflow21.cz/web-game-cashflow>

ÚVOD

Aktivita č. 1

Pozri si úvodné video, potom sa zamysli nad priloženými obrázkami. Čo majú spoločné? Čo je podľa teba šťastie? Prečo sa dievča na prvom obrázku teší z jedného kvetu, zatiaľ čo druhé je smutné, aj keď ich má veľa?

Vysvetlenie: Pustite žiakom úvodné video a následne diskutujte o tom, čo je to bohatstvo. Ako námet na diskusiu môžu poslúžiť nasledujúce 2 obrázky. Prečo sa dievča na prvom obrázku teší z 1 kvetiny, zatiaľ čo druhé je smutné, aj keď ich má veľa?

Prvý obrázok nám ukazuje, že ľudia dokážu byť veľmi šťastní aj s málom peňazí, podobne ako sa dievča v červenom teší z jedného kvietka. Na druhej strane ten, kto má veľa peňazí, nemusí byť v živote vôbec šťastný. Šťastie teda nespočíva v množstve peňazí. Druhý obrázok vyobrazuje, že peniaze si človek do hrobu nevezme. Bohatstvo teda netkvie v kope peňazí.

PRÍKLAD

Aktivita č. 2

Zakrúžkuj a zdôvodni svoju odpoveď!

Majk Spirit prestal rapovať a začal pracovať. Rozhodol sa, že si chce kúpiť nové auto, ktorého cena je 24 000 €. Jeho mesačná hrubá mzda je 2 000 €. Bude si môcť Majk kúpiť auto už po roku vyplácania mzdy? (Predpokladajme, že Majk nemá našetrené žiadne úspory a bežné nákupy robí z peňazí, ktoré zarobí v práci.)

Vysvetlenie: Majk Spirit potrebuje našetriť celú sumu auta, teda 24 000 €. Jeho čistý mesačný príjem ale nebude rovnaký, ako jeho hrubá mzda! Zo mzdy 2000 € je potrebné odrátať daň a odvody (sociálne a zdravotné). Okrem toho Majkovi vznikajú každý mesiac výdavky (bývanie, strava, drogéria, voľný čas, a.i.). Nechajte deti vyrátať, ako dlho bude Majkovi trvať, kým si našetrí na vytúžené auto, ak dokáže ušetriť 500 €/mes.: $24\ 000 : 500 = 48, 48 : 12 = 4$. Majkovi bude trvať 4 roky, kým si bude môcť dovoliť kúpiť auto v hodnote 24 000€.

Nie je možné pozeráť sa na základnú mzdu ako na konečnú sumu, s ktorou sa dá každý mesiac počítať. Veľmi dôležité je popri bežných výdavkoch pravidelne šetriť alebo ešte lepšie investovať.

ÁNO

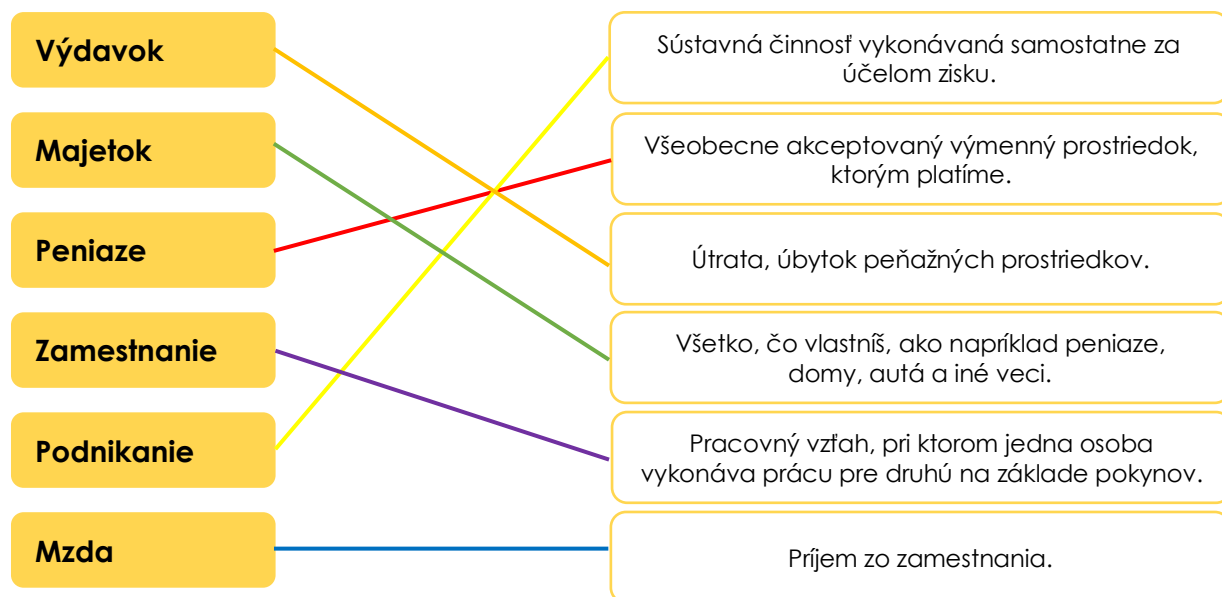
NIE

PRIRAĐOVAČKA

Aktivita č. 3

Priraď správne dvojice a vysvetli ich pred triedou.

VIDEO – TOP 5 Najlepšie platených zamestnaní

Aktivita č. 4

Pred pozretím videa si tipni, ktoré zamestnania sú podľa teba najlepšie platené. Koľko zarábajú ľudia na týchto pracovných pozíciách? Potom si pozri video.

Vysvetlenie: Žiaci budú mať za úlohu pozrieť si video o najlepšie platených povolaniach. Pred pozretím napíšu do tabuľky svoje tipy toho, ktoré povolania sú podľa nich najlepšie platené. Počas pozerania si zapíšu správne poradie a porovnajú ho so svojimi tipmi.

Poradie	Môj tip – pred videom	Skutočnosť – po videu
1.		Riadiaci letovej prevádzky
2.		Krízový manažér
3.		Estetický chirurg
4.		IT Špecialista
5.		Poslanec

Poznámka: Ide len o priemery a príklady, skutočnosť môže byť v mnohých prípadoch odlišná.

Prečo sú príjmy z niektorých zamestnaní vyššie než z iných? Vysvetli na základe toho, čo si počul vo videu. Vyber si jednu možnosť prečo a uveď aj vlastný dôvod.

Vysvetlenie: Cieľom je poukázať na rozdiely v príjmoch rôznych povolaní a na to, čo tieto rozdiely spôsobuje. Prečo napr. lekár zarába viac ako upratovačka. Všetky uvedené možnosti sú správne, žiaci by sa mali nad tým zamyslieť a prísť na to. K tomu by mali byť schopný vymyslieť aj vlastný faktor.

- A. Povolanie je rizikové
- B. Vyžaduje si špecifické zručnosti
- C. Prácu vie robiť veľmi málo ľudí
- D. Práca je vyčerpávajúca a fyzicky náročná
- E. **Velká zodpovednosť**

Čo sú aktíva a pasíva?

AKTÍVA

Aktíva sú všetky veci, ktoré nám peniaze vytvárajú

PASÍVA

Pasíva sú všetky veci, ktoré nám peniaze berú

AKTÍVA A PASÍVA

Aktivita č. 5

Rozhodni, na ktorých obrázkoch sú aktíva a na ktorých pasíva, následne vymysli v skupine ďalšie a zdôvodni, prečo si ich tak zaradil. Môže byť niečo zároveň aktívom aj pasívom?

Vysvetlenie: Cieľom aktivity je naučiť žiakov rozlišovať medzi aktívom a pasívom. Ukážte im tiež spôsoby, ako môžu hromadiť aktíva a znižovať pasíva. Správnu odpoveďou v tomto prípade je, že všetky tri môžu byť zároveň aktíva aj pasíva:

Aktívum

Pretože: podnikanie (Uber atď.)

Pasívum

Pretože: bežné jazdenie

Aktívum

podnikanie, prenájom

Pasívum

iba bývanie

Aktívum

fotenie, blogy

Pasívum

bežné používanie

PENIAZE SÚ ČAS

Aktivita č. 6

Priradiť k jednotlivým tovarom, koľko času stráviš prácou, aby si si ich mohol kúpiť. Zarábal by si 1 000 € mesačne (6,25 €/hodinu) a pracoval by si 160 hodín mesačne. Vyber z možností a posledný tovar odhadni.

(128 hodín, 64 hodín, 2 hodiny, 54 hodín, 7 minút, 39 minút, 72 hodín, 15 minút, 77 minút)

Vysvetlenie: Žiaci majú priradiť k jednotlivým tovarom čas, ktorý je potrebný stráviť prácou, aby si vedeli danú vec kúpiť. Výrobky a ceny k nim sú len ilustratívne, hlavným cieľom tejto aktivity je ukázať, že všetko čo si kupujeme si kupujeme za čas, ktorý sme strávili zarábaním peňazí.

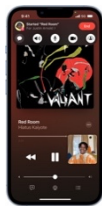
Keď žiaci správne priradia čas k veciam, nechajte ich zamyslieť sa nad cenou iPhoneu. Ukážte im napríklad na nejakom e-shope (napr. <https://www.alza.sk/mobilne-telefony-android/18851259.htm>), že sú aj oveľa lacnejšie mobily, na ktoré sa pracuje výrazne menej času.

Mlieko 1,50 €/l

15 minút

iPhone 800 €

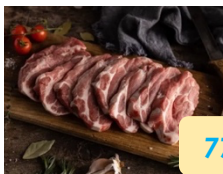
128 hodín

Tričko 11 €

2 hodiny

Mäso 8 €/kg

77 minút

Mydlo 4 €

39 minút

Notebook 400 €

64 hodín

Chlieb 1 €

7 minút

Auto 340 €/mesiac

54 hodín

Bývanie 450 €/mesiac

72 hodín

Poznámka: Mesačné náklady predstavujú pri aute splátku úveru a pri bývaní nájomné. Ceny majú len ilustračný charakter.

ZAMYSLI SA

Aktivita č. 7

Prečítaj si nasledujúci citát a zamysli sa nad ním. Ako docieliš, aby si na kúpu vecí, ktoré chceš strávil zarábaním menej času?

Vysvetlenie: Na záver nechajte žiakov zamyslieť sa nad týmto citátom a nech skúsia aplikovať všetko, čo sa v tejto lekcii dozvedeli, aby prišli na to, ako znížiť čas potrebný na nákup vecí.

VEDELI STE, ŽE?

Priemerný muž žije približne 630 720 hodín a žena 700 800 hodín. Času viac nezískame!

„Neplatíme peniazmi ale svojím časom, ktorý sme strávili prácou, aby sme peniaze zarobili. Míňaj svoj čas múdro!“

Odpoveď: **Nakupovaním viac aktív (ktoré generujú viac príjmu).**